

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA
VIA GEPF
TRIESTE

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

X. kongres KPI

Geslo kongresa se glasi: v miru in demokraciji naprej k socializmu

V nedeljo se je začel X. kongres Komunistične partije Italije. Kongres je velikega pomena ne le za Italijo, marveč tudi za mednarodno delavsko in komunistično gibanje. To potrjuje tudi veliko zanimanje, ki vlada po vsem svetu za ta kongres.

Rimskemu kongresu prisostvujejo poleg delegatov iz vseh italijanskih federacij KPI, tudi predstavniki PSI, številne osebnosti, ki se udeležujejo na političnem, gospodarskem ali kulturnem področju, delegacije delavskih in komunističnih partij iz številnih držav, od katerih naj omenimo delegacijo KP SZ, Ljudske republike Kitajske, Španije, Kube, Alžirije, Poljske in Francije. Prisotna je tudi delegacija Zveze komunistov Jugoslavije.

Glavno poročilo je na kongresu podal generalni sekretar Partije tov. Togliatti. (O tem poročilu obširneje poročamo na drugi in četrti strani lista). Po poročilu se je razvila zelo živahna diskusija, v katero so posegli poleg delegatov tudi predstavniki bratskih partij. Zlasti veliko zanimanje je vladalo za govore predstavnikov sovjetske, kitajske in španske partije. Kongresu sta poslala svoje pozdravne poslanice tudi CK KP SZ in CK Kitajske.

Na kongresu so prišla do izraza tudi različna stališča, zlasti glede koncepta o miroljubnem sožitju, o vprašanju miru in voine, o dogmatizmu in revizionizmu, o stališčih Zveze komunistov Jugoslavije, o stališčih albanskih voditeljev itd. Tudi govor, ki ga je imel na kongresu predstavnik PSI je povzročil precej živahna razpravljavanja in različne komentarje.

V poslanici CK KP SZ ie med drugim rečeno, da je KPI preizkušena voditeljica delavcev in širokih ljudskih množic Italije v razredni borbi proti monopolom, za demokratične pravice, za izboljšanje življenjskih pogojev ljudstva, za ustvaritev socialističnih idealov. Poudarjeno je tudi, da uspešne borbe, ki jih vodi KPI, potrjujejo pravilno politiko enotnosti delavskega in naprednega gibanja ter da si je zato KPI pridobila velik prestiž in zaupanje ljudskih množic. Nadalje je v poslanici poudarjeno, da je KPI znala mobilizirati široke množice v borbi za mir in za miroljubno sožitje, da je zve-

sta proletarskem internacionalizmu in da prispeva velik delež borbi za utrditev mednarodnega komunističnega gibanja.

Tudi v poslanici CK KP Kitajske je poudarjeno, da KPI voditeljica italijanskega delavskega razreda vodi pravilno politiko v borbi za demokratične svoboščine, za življenjske interese, za svetovni mir in za socialni napredek.

Predstavniki sovjetske partije, ki je govoril na kongresu se je med drugim zavzemal za enotnost komunističnih partij, za njihovo učvrstitev in razširitev. Poudarjal je, da je dokument komunističnih partij, ki je bil sprejet 1957 in 1960 v Moskvi, še vedno veljaven in da popolnoma soglašajo s tov. Togliattijem glede stališča, ki ga je ta zavzel do albanskih voditeljev, katere je označil kot razbijalče enotnosti mednarodnega delavskega in komunističnega gibanja.

Predstavniki kitajske partije pa je v svojem govoru napadel tiste, ki kritizirajo albanske voditelje. Kritiziral je tudi vodstvo KPI, ker graja Albance. Kongresno tribuno je izrabil tudi za zelo grob napad na ZKJ, katero je označil kot «titovsko kliko».

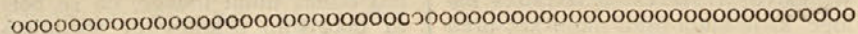
Zelo ginljiv govor je imela na kongresu voditeljica španske partije tov. Ibaruri. Ta je govorila predvsem o razmerah v Španiji, ki trpi pod fašističnim režimom generala Franca. Zavzemala se je tudi za enotnost mednarodnega delavskega in komunističnega gibanja, za mednarodno socialistično solidarnost ter izrazila začudenje nad dejstvom, da voditelji kitajske partije zagovarjajo albanske voditelje, ki se izneverjajo tej enotnosti in solidarnosti.

Na kongresu so prisotni tudi številni delegati in povabljeni iz federacij naše dežele. Mnogi izmed njih sodelujejo v raznih kongresnih komisijah. Naj omenimo, da je tov. Berničeva v politični komisiji, kar ima gotovo svoj pomen, da sta tov. Grbčeva in sekretar deželnega komiteja za Furlanijo-Julijsko krajino Mario Lizzero v predsedstvu kongresa, da sta tov. Vidali in Lizzero v volivni komisiji, sekretar goriške federacije Marini pa v politični komisiji in da je tov. Sema iz Trsta v svojem govoru, ki ga je imel na kongresu, med drugim pred-

lagal, naj bi dodali k tezam X. kongresa tudi poglavje, ki se nanaša na pravice slovenske manjšine.

Zelo raznimiv in važen je bil govor, ki ga je imel tov. Pajetta, član vodstva KPI. Zavzemal se je zlasti za enotnost mednarodnega komunističnega gibanja. Poudaril je, da je tudi KPI bila prizadeta zaradi posledic kulta osebnosti, da pa je kljub temu pokazala pozitivno bilanco v mednarodni diskusiji in pri naporih za enotnost mednarodnega komunističnega gibanja. Prav tako je poudaril, da je KPI za miroljubno sožitje ter, da se v celoti strinja s politiko, ki jo vodi Sovjetska zveza prav glede vprašanja miru in sožitja.

Tov. Pajetta je zavrnil obtožbe, ki jih je kitajski odposlanec na kongresu izrekel proti Jugoslaviji. Odločno je zavrnil tudi trditve, da je v Jugoslaviji vzpostavljen kapitalizem.

Tito v Moskvi

Hruščov poudarja: Obstajajo vsi pogoji, da se odnosi med SZ in Jugoslavijo še nadalje razvijajo in krepijo

Jugoslovanski predsednik Tito je na obisku v Sovjetski zvezi. Temu dogodku pripisujejo velik pomen, saj ne gre samo za vljudnostni obisk, kot je bilo prvotno rečeno, marveč za važne politične razgovore s sovjetskimi voditelji. Skupno s Titom so šli v Sovjetsko zvezo tudi nekateri najvidnejši jugoslovanski voditelji.

Ob prihodu Tita in njegovih spremljevalcev v Moskvo, ga je sovjetski premier Hruščov izredno pristrano pozdravil. V dobrodošlici je med drugim rečeno: «Veselim se vašega prihoda v našo državo. Mislim, da bomo mi kot politični in državni voditelji lahko združili vaš oddech z razgovori in izmenjavo mnenj o vprašanjih iz razvoja odnosov med našima državama in o perečih mednarodnih vprašanjih. Sodim, da bodo osebni stiki med voditelji Jugoslavije in SZ še nadalje koristni in bodo prispevali k utrditvi prijateljstva in sodelovanja med našima državama. Mi smo zadovoljni z razvojem odnosov med SZ in Jugoslavijo. Stališča naših držav glede številnih važnih vprašanj se ujemajo in dani so vsi pogoji, da se naši dobri odnosi nadalje uspešno razvijajo in krepijo. Mi iskreno težimo k širjenju naših gospodarskih, kulturnih, znanstvenih in drugih stikov s socialistično Jugoslavijo».

Predsednik Tito je v odgovoru na dobrodošlico Hruščova med drugim

Preganjanje članov komunistične partije Zahodne Nemčije, ki je bila prepovedana leta 1956, se nadaljuje. Najnovejša žrtev je Otto Hubert, proti kateremu se je 14. novembra t.l. v Karlsruheju začela razprava zaradi «illegalnega širjenja komunistične literature». Toda komunisti niso edini, proti katerim so uperjeni bonnski zakoni. Od januarja 1961 do novembra 1962 so sodno preganjali 645 zahodnonemških državljanov. Njihova krivda je bila v tem, da so nastopali proti napadabi politiki bonnske vlade in za zaščito demokratičnih pravic. Vse te državljane so obsodili na zaporne kazni in so izrekli 520 zapornih kazni s skupnim trajanjem 3650 mesecev.

Te podatke je povedal predsednik odbora za zaščito človeških pravic v DR Nemčiji F. Malter na zasedanju odbora 15. novembra t.l.

Odbor je pozval prebivalstvo Zvezne republike Nemčije, naj izrazi solidarnost z zahodnonemškimi rodoljubi in naj začne zbirati sredstva za fond pomoči žrtvam bonnskega režima.

Ta položaj prispeva h krepitvi prepovedane komunistične partije. Po pisanju ilegalnega lista «Freies Volk», organa centralnega komiteja KP ZR Nemčije ima stranka vedno več članov.

V svoji novembrski številki piše list, da so prav v zadnjem času sprejeli vrsto novih članov. Ustanovili so okrog sto partijskih celic v podjetjih kakor tudi večje število celic na terenih. Komunistična partija izdaja v podjetjih več kot sto ilegalnih listov.

Ob sodnem procesu v zahodnem Berlinu, ki ga je začela zahodnonemška vlada proti Združenju žrtev nacizma, je glasilo sovjetskih sindikatov «Trud» objavilo intervju s članom predsedstva te antifašistične organizacije J. Portnerjem.

Portner je pojasnil cilje in program te organizacije in poudaril, da slonijo na težnji, da bi ustvarili svet brez

vojn. Hkrati si združenje prizadeva razkrinkati naciste, ki se potajujejo v aparatu zahodnonemške vlade.

«Grožnje in procesi nas ne bodo zlo mili,» je naglasil Portner. «Opravljamo nalogo, in smo o njeni pravičnosti trdno prepričani. Predsedstvo združenja dobiva gore pisem, brzojavk in solidarnostnih resolucij z vseh strani. Z nami so antifašisti vsega sveta».

Kar zadeva proces v zahodnem Berlinu - ki je bil odložen do 7. decembra - je bilo medtem potrjeno, da je bil doseženi predsednik sodišča Werner nacist. «Antifašistom spet sodijo fašisti», je dejal Portner. «To dejstvo govori tudi o tem, kam je prijadrala zahodnonemška vlada - v čase kljukastega križa».

Paberki ob robu

Ko je bolniška blagajna INAM sklenila, da omogoči zavarovancem prosto izbiro zdravnika, je kazalo, da so voditelji končno le prišli do zaključka, da napravijo korak naprej v korist zavarovancev. Zainteresirana javnost je pozdravila ta ukrep. Vsakdo si je izbral zdravnika, ki mu je po volji. Tudi zdravniki so vršili svoj poklic z večjim veseljem. Toda kaže, da gremo zopet nazaj. Dogaja se namreč, da zdravnik ne sme predpisati zdravljenja, ki so po njegovem mnenju najprimernejša za zdravljenje. Boljših zdravil ne more predpisati, ker da so predraga. Baje so bili nekateri zdravniki zaradi tega že poklicani na odgovor.

Z novo ureditvijo so bili odpravljene prejšnji ambulatoriji v okolici, kjer so zavarovani prejemali tudi injekcije brezplačno. Danes mora zavarovane sam poskrbeti za bolniščarko in jo seveda plačati, ali pa hoditi v osrednji ambulatorij INAM v Trst, kar pa je po drugi strani združenje ne le z naporom ali z zamudo časa, marveč tudi s še večjimi stroški.

Ali ni res skrajni čas, da se odpravi ta nevšečnost in da se nudi zavarovancem INAM vso potrebno zdravniško oskrbo?

Openki tramvaj je postal občinska last. Občinski upravitelji so napovedali razna izboljšanja. Sprejet je bil sklep celo o podaljšanju tramvajске proge in o premestitvi odhodne postaje s trea Oberdan v ul. F. Severo. Tudi župan Furlaniz je med volivno agitacijo obljubljal marsikaj.

Kljub temu, da je od prehoda tramvajске proge pod občinsko upravo minilo že precej časa, ni opaziti nobenega izboljšanja. Zelela, da se je čas na openskem tramvaju ustavil tam, kjer je bil med 30 ali 40 leti. V nekaterih pogledih se je stanje celo poslabšalo. N.pr. procedura za dosego ali obnovo mesečne vozne karte. Neugoden urnik pisarne povzročja, zlasti zadnje dni v mesecu dolge vrste v uradu, ki se nahaja v ul. Martiri della Libertà. O ureditvi urada za obnavljanje mesečnih voznih kart na Opčinah ni duha ne sluha.

Ali ni res že skrajni čas, da se stvari sremene, odpravi nepotrebna birokracija in da se v resnici modernizira prevozna služba? Ali ni čas, da se zadovoljivo reši tudi vprašanje tarif?

Sola je zelo resna zadeva. Name-njena je vsej mladini, ne glede na to, kakšna je njena politična usmeritev, odnosno kakšna je usmeritev staršev učencev. Toda nekateri gospodje kateheti mislijo drugače. Namesto, da bi otroke učili verouk, za kar so tudi plačani, skušajo uganjati nedorustno politiko v učilnicah. Baie se katehet na nižji srednji šoli v Trstu zelo zanima za časopise. Slišali smo, da prepoveduje učencem brati n.pr. «Primorski dnevnik» in da je komunistični tisk, «Delo» in «Unità» označil kot «najnesramnejši tisk», ki se ga ne sme brati. Ker g. Prešeren že tako «vneto» prepoveduje učencem brati slovenske časopise, bi moral povedati, katere bi, po njegovem mnenju, smeli brati. Ali morda tiste, ki se često izražajo o Slo- venci kot o «ščavih»?

Tov. Lizzero predaval v Novi Gorici

Pretekli teden je predaval v Novi Gorici tovariš Mario Lizzero, sekretar deželnega komiteja KPI za Furlanijo in Julijsko krajino. Na povabilo okrajnega komiteja Zveze komunistov Slovenije v Novi Gorici je tov. Lizzero govoril političnemu aktivu o osnovnih vprašanjih, ki jih obravnavajo teze za X. kongres KPI.

Tomažičeva proslava

14. decembra poteče 21. obletnica ustrelitve Pinka Tomažiča in tovarišev. Za to priliko pripravljajo openski krajevni enotni odbor bivših političnih antifašističnih preganjancev in partizanov skupno spominsko proslavo na strelišču. Na spominsko proslavo že danes opozarjamo tržaške antifašiste.

X. KONGRES KOMUNISTIČNE PARTIJE ITALIJE

Kongresno poročilo tovariša Togliattija

Enotnost delavskega razreda za napredovanje na poti k socializmu v demokraciji in miru

V času, ki naš loči od prejšnjega kongresa je prišlo do velikih dogodkov. Prišlo je do ostrih mednarodnih spopadov, ki so povzročili izredno hudo napetost in nevarnost. Vršile so se velike borbe delavcev. Razvijala se je ostra borba med demokracijskimi in konzervativnimi silami, ki so dosegle svoj višek v tragičnih dneh julija 1960, ko je prišlo do poskusa, četudi boječega in polnega notranjih protislovij, da bi na nekaterih področjih dali novo vladno usmeritev.

V vseh teh okoliščinah je bila naša Partija vselej v središču dogajanj, zavedajoč se svoje odgovornosti, zavedajoč se velikih ciljev, ki so: mir, demokracija in socializem, za katere se bori.

Partija se bori za ustvaritev socialistične družbe

Sedemnajst let je že preteklo od dneva, ko je končala druga svetovna vojna, v kateri so zmagale sile demokracije in socializma. V teh sedemnajstih letih se je razvila v mednarodni areni borba, ki ne pozna meja. Na eni strani so narodi in države, ki se borijo za odpravo izkoriščanja delovnih ljudi in zrušitev imperialističnega gospodarstva, za ustvaritev nove svobodne in socialistične družbe. Na drugi strani so skupine voditeljev stare kapitalistične družbe, ki se poslužujejo vseh sredstev za to, da preprečijo napredek človeštva. Vsem je znano, da delovanje teh skupin ni rodilo nobenega uspeha in da je bil napredek močnejši od konservativizma in reakcije.

Socializem je dosegel odločilne zmage. Prva socialistična država, Sovjetska zveza je postala ena izmed največjih in najmočnejših držav na svetu. Druge države, ki so stopile na pot socializma, so dokazale, da napredujejo, se čvrstijo, da jih družijo tesne vezi solidarnosti in bratstva, ki se odražajo na vseh področjih življenja. Riperkusije zmag socializma so bile globoke. Kolonialni režim je skoraj v celoti propadel, medtem ko socialistične pridobitve in transformacije v mnogih državah, usmerjajo velike množice delovnih ljudi, odpirajo nove perspektive, dajejo novo zaupanje v možnost uresničitve njihovih želja po blaginji, svobodi in miru.

Tudi kapitalizem se je razvijal, toda imperializem je zgubil nesporno nadoblast nad svetom, katero je imel v preteklosti in se danes nahaja pred resnimi problemi in pred ostrejšimi protislovji kot v preteklosti.

V mnogih državah prehajajo v nadoblast reakcionarne monopolistične skupine. Za ohranitev svojega položaja se te skupine poslužujejo vseh mogočih sredstev in so inspiratorji in pobudniki mednarodne agresivne in katastrofalne politike, se bojujejo za omejitve in ukinitve demokratičnih svoboščin, za ustvaritev in ohranitev konzervativnih in reakcionarnih režimov. Odkrita agresivnost in konkretno ogražanje miru in demokratičnih ustanov ustvarjata v ljudskih množicah naraščajočo zaskrbljenost in postavljata nove naloge pred ljudi, ki ljubijo mir, demokracijo, zlasti pa pred tiste, ki hočejo v miru in demokraciji napredovati po poti, ki vodi v socializem.

Ta problem postavljamo mi v središču kongresa, saj smo Partija, ki deluje in se bori za ustvaritev socialistične družbe. Ta problem izraža več kot stoletne želje delavskega razreda in najnaprednejšega dela človeštva.

Mi smo vedno trdili, da gospodarski in politični razvoj v Italiji postavlja nujnost temeljite preobrazbe socialističnega značaja. Tozadevno naše stališče je bilo izdelano že na tretjem kongresu leta 1926, še popolnejšo formulacijo pa je to naše stališče dobilo s programatično deklaracijo, ki je bila sprejeta leta 1956. Napredovanje na poti k socializmu se more uresničiti na način, ki je v vsakem momentu v tesnem skladu s stvarnim položajem v kateri koli državi. To je bilo in je izhodišče pri iskanju nacionalne poti v socializem. Pri tem mora priti v poštev gospodarski razvoj in njegova struktura, nacionalne značilnosti, značaj in pogoj politične borbe, stopnja in oblika demokratičnega življenja, organizacija, sila, tradicije in usmeritve delavskega in ljudskega gibanja v okviru s mednarodnimi odnosi, v katerih se giblje. Gre torej za osnovno resnico, na katero je opozoril in jo zagovarjal Lenin, ko se je ukvarjal s problemi strategije in taktike delavskih partij v raznih deželah.

Od Gramscija do programatične deklaracije iz leta 1956

Mi nismo prišli takoj in z lahkoto do te resnice. V začetku obstoja naše Partije sta ekstremizem in sektaštvo preprečevala izvršitev naloge, ki je stala pred nami kot pred avangardnimi borci proti fašizmu. V letih 1923-24 so bili storjeni prvi resni koraki za odpravo primitivnega sektaštva. Gramsci je, povzemajoč to, kar je poudaril Lenin na IV. kongresu Internacionale, priznal, da vodilne skupine komunističnih partij, ki so nastale v prvih poveljnih letih, niso uspeli pri uvajanju načel komunistične strategije in taktike. Zlasti italijanski voditelji niso uspeli v tem pogledu. Pod vodstvom Gramscija so italijanski komunisti začeli odpravljati to pomanjkljivost. Začeli so iskati pogoje, ki so omogočili zmago fašizma. Ugotovili so, da je to zmago omogočila struktura italijanske družbe. Pri analiziranju te strukture je bila najdena definicija vodilnih sil revolucionarnega gibanja, ki bi pripeljalo Italijo v socializem. Po rezultatih te analize je bil izdelan sistem razrednega zavezništva, ki je dal življenje novemu zgodovinskemu bloku, ki naj pove delavske razrede in vodstvo nacionalnega življenja. Kljub temu pa je poteklo še več let predno je prišlo do rešitve problema odnosov naše borbe za socializem in borbo za demokracijo. Mi smo se vedno borili proti fašistični tiraniji in zahtevali obnovitev vseh demokratičnih svoboščin. Toda potrebno je bilo dati jasnejši poudarek tudi dejstvu, da je bila v tej borbi zapopadna tudi borba za napredovanje na poti k socializmu in torej tudi demokracija in socialistična perspektiva, ki sta tesno povezani med seboj. Dogodki sami in izkušnje so nam kazali pot k pravniki rešitvi. Fašistična poplava v Evropi je ponesla vse komunistično gibanje v prednje vrste borcev za obrambo demokratičnih pridobitev in političnih svoboščin. Ustanovitev demokratičnih vlad, izraz enotnosti ljudskih sil za poraz fašizma, je povedla naprej naše akcije in politične koncepcije. Na nov način je

bil rešen problem udeležbe naše Partije v vladi. Alianse proletariata so bile razširjene tudi na srednje meščanske sloje in nacionalne buržoazije in naprednega izobraženstva, ki so sodelovali v borbi proti fašizmu. Tako je prišlo do zgraditve demokratične ureditve novega tipa. Ta

ureditev je imela za nalogo, da dokončno porazi fašistično reakcijo in onemogoči njene povrnitve. To je bilo izhodišče naše politike v osvobodilnem gibanju in neposredno po koncu zadnje vojne. In v programatičnem govoru 11. aprila 1944 v Neapelju je bilo poudarjeno: «Danes se ne postavlja pred delavce naloga, naj storijo isto kot so storili v Rusiji. Septembra istega leta je bilo poudarjeno, da delavski razred danes nima naloge, da se bori za takojšnjo ustanovitev socialističnega režima.

Te trditve nikakor ne pomenijo, da nismo imeli razumevanja za nove razmere, ki so bile ustvarjene, za napredovanje na poti k socializmu, za pozicije, ki jih je pridobila Sovjetska zveza v svetu, ali da obstaja kakšna tendenca k omajanju vezi naše solidarnosti s to veliko socialistično državo. To smo poudarjali že leta 1944, ko smo zapisali, da obstoj zmagovite socialistične države, ki je dala odločilen doprinos za zmago sil civilizacije in napredka nad silami reakcije, ne spreminja zakonov socialnega razvoja, temveč ustvarja nove pogoje za postopne akcije delavcev, delovnih ljudi in naprednega izobraženstva. Isti koncept je bil ponovljen pred IV. kongresom naše Partije leta 1947, ko smo poudarili tudi v partijskem glasilu, da so se v pogojih, ki jih je ustvaril fašizem, z odločilnim doprinosom Sovjetske zveze in evropskih ljudskih množic odprle nove poti delovnih ljudi in narodov za svobodo, da pa ni nobenega dvoma, da stoji pred italijanskim ljudstvom naloga, gibati se po tej poti z lastno metodo, ki mora upoštevati vse značilnosti položaja v naši državi, njenih mednarodnih odnosov, njene gospodarske in politične strukture ter njenih možnosti in potreb.

Izhodišče naše politike v osvobodilni borbi

Sledila je indikacija splošnega strateškega cilja, ustvaritev režima napredne demokracije, ki naj uresniči vrsto strukturnih gospodarskih in socialnih reform in vstop vseh organiziranih sil delavskih razredov v vodstvo države. Enotnost demokratičnega gibanja ni bila, torej, potrebna in upravičena kot to nekateri zatrjujejo, samo zaradi borbe proti poskusom fašistične obnove, marčec že omogočenje radikalne ob-

nove v državi. Da pa ta naša politična linija ni imela začasnega značaja, temveč da jo je narekoval sam položaj, ki je nastal po vojaški in politični zmagi osvobodilnega gibanja, potrjuje z druge strani dejstvo, da je ostala ta linija veljavna in aktualna tudi po preobratu zavezništva in po konzervativnem preokretu leta 1948. Nihče ni mogel zastreti ali zbrisati pridobitev osvobodilnega gibanja. Zato perspektiva, ki nas je vodila za časa osvobodilne borbe in pri ustanavljanju sedanjega republikanskega režima, ni prenehala veljati in je, torej, veljavna še danes; to je perspektiva politične borbe množičnega demokratičnega in miroljubnega gibanja za spremembo sedanjih ureditev in za prehod celotne družbe v socializem; miroljubnega gibanja pa zato, ker hoče predvsem preprečiti vojno saj smatra tudi državljansko vojno za nesrečo, ki jo je treba preprečiti in ker smatra, da danes obstajajo stvarni pogoji za njeno preprečitev. Zato se je gibanje razvilo v več ali manj ostrih pogojih zaradi konzervativnih vodilnih in reakcionarnih razredov, ki so vselej pripravljene na odkrito nasilje. Tako se je dogajalo da danes.

Borba kmetov, ki so zahtevali zemljo, je terjala prelivanje krvi in človeške žrtve. Borba za demokratične svoboščine in za obrambo miru se je vodila z velikimi množičnimi gibanji, stavkami in spopadi, pri katerih je prišlo tudi do ubojev. Obramba parlamentarnega režima pred goljufivim zakonom, ki je eno leto pretresala vso državo, se je zaključila z dvema političnima stankama in eno volivno zmago. Leta 1960 je bil avtoritarni in reakcionarni poskus premagan od širokega demokratičnega gibanja in z veliko odločnostjo. V vseh pogojih je naša politična linija klicala v akcije množice zato, da se je njihovo široko gibanje lahko postavilo v bran pred hujšimi nevarnostmi.

Napredovanje na poti k socializmu, je gibanje, ki danes zajema vsa področja političnega in gospodarskega življenja. To gibanje se bori za velike cilje, ki zanimajo veliko večino miroljubnega človeštva, za neodvisnost in svobodo narodov, za blaginjo vseh delovnih ljudi in za njihovo udeležbo pri vodenju družbe, za odpravo izkoriščanja delavcev in za dejansko socialno enakopravnost, za ustvaritev režima svobode, v katerem bo zagotovljen vsakemu človeku razvoj lastne osebnosti, proti revščini in izkoriščanju, proti tiraniji in politični ter socialni nadvladi izkoriščevalskih razredov.

Borba za mir

Na prvo mesto postavljamo vprašanje miru. Socialistični svet je že po svoji naravi svet brez vojne ker je svet, v katerem ni mesta za imperializem, brez izkoriščevalskih vodilnih razredov, ki po svoji naravi težijo za podjarmljenjem drugih narodov, za ohranitev in povečanjem svojega materialnega bogastva in svoje oblasti z vojno ali z vojnimi grožnjami. Odkar se je razvil kapitalizem s svojimi imperialističnimi značilnostmi, so bile vojne, mirne dobe pa so služile za pripravlanje novih oboroženih spopadov s težnjo, da se spremenijo v svetovne spopade. Sedanje generacije so to okusile na lastni koži. Milijoni in mili-

joni ljudi so v vojnah izgubili življenje in velikanska bogastva so bila uničena. Te vojne so zavrle in zastavile napredek. Celotni razvoj umetnosti in miselnosti je trpel zaradi teh absurdnih tragedij.

Današnje razmere niso drugačne. Nasprotno, v nekaterih pogledih so prav današnje razmere še slabše. Vsi namreč priznavajo, da če bi prišlo do oboroženega spopada med vesilami in če bi torej prišlo do novega svetovnega klanja, bi se to prav gotovo spremenilo v atomsko vojno. Toda atomsko orožje ni tako kot je bilo orožje v preteklih časih in ni namenjeno samo proti oboroženim bojevnikom. To orožje je namenjeno proti vsem ljudstvom, proti industrijskim središčem, velikim mestom, pristaniščem, proti razvitim kmetijskim področjem, skratka proti vsemu. Atomsko oborožitev je danes zajela strahovito velik obseg in ni je dežele na svetu, ki bi bila varna pred tem orožjem. Če bi prišlo do svetovnega atomskega spopada bi prav gotovo bil uničen ves civilizirani svet in ni nobenega jamstva, da bi tisti, ki bi preživeli katastrofo imeli pogoje za življenje.

Pri obravnavanju problema miru in vojne so marxisti vedno stvarni. Sama naša doktrina zahteva zaradi spremembe značaja vojne nove poglobitve in nov razvoj. Vojna proti napadalcu, ki ograža svobodo in neodvisnost nekega naroda, je vselej pravična. Gorje če bi delavski razred, kjer je na oblasti in ima nasproti sebi prepotenten in napadalen imperializem ne bil pripravljen za zavrnitev napadalca. Zato je tudi kar se tiče atomskega orožja katera koli socialistična država dolžna, pa četudi jo stane velike žrtve, da se drži na ravni svojih nasprotnikov.

Miroljubno sožitje ali pa uničenje naše civilizacije

Toda tekmovanje v tem pogledu, da četudi je še tako upravičeno, ne predstavlja nobene rešitve, kajti atomski spopad bi v vsakem primeru pomenil samomor na obeh straneh. Ravnoesje terorja, na katerem stoji nekateri imperialistični krogi in hočejo uravnati odnose med vesilami, ne predstavlja prav tako nobene rešitve. Ravnoesje terorja ne pomeni drugo kot neprestano večanje peklenjskega orodja, njegovega sejanja po vseh delih sveta in nadaljevanje imperialistične politike ter provokacij v nedogled. Vse to s stališča sile.

Rešitev je na drugi strani, to je v novem sistemu mednarodnih odnosov. Doseči je treba, to, da bodo atomski arzenali prenehali delovati in da jih porušijo. Tako bo katastrofa gotovo preprečena. Toda tega se ne da doseči brez radikalne mednarodne pomiritve v mednarodnih odnosih, kar odgovarja splošnemu sprejemu načela miroljubnega sožitja med državami in narodi, ne glede na njihov politični in socialni režim in ne glede na njihovo stopnjo gospodarskega razvoja. O miroljubnem sožitju med socialističnimi in kapitalističnimi državami se govori že mnogo časa v našem gibanju. Lenin je bil prvi, ki je po prenehanju oborožene imperialistične intervencije proti mladi sovjetski republiki trdil, da je miroljubno sožitje mogoče doseči. Ta teza je kasneje navdihovala politiko miru Sovjetske zveze in socialističnih držav. Toda danes govoriti o miroljubnem sožitju ni dovolj. Spričo

(Nadaljevanje na 4. strani)

